

Zadlužení státu v tuto chvíli už vůbec není legrace

svobodny-svet.cz/zadluzeni-statu-v-tuto-chvili-uz-vubec-neni-legrace

6. března 2023

PL/MARKÉTA ŠICHTAŘOVÁ

Rekordní únorový schodek ještě více přispěl k tomu, že zadlužení státu už v tuto chvíli není vůbec legrace. Jeho nárůst výrazně nabral rychlost, a tento trend bude hodně těžké, ne-li s tradičně populistickými vládami poslední doby nemožné, zastavit. Ale to zadlužení české ekonomice a všem lidem značně ubližuje.

„Zahraniční spekulanti ve velkém nakupují české státní dluhopisy a čerpají z nich vysoký výnos. Jinými slovy, stát z vás ždímá daně, aby z nich zaplatil zahraničním spekulantům vysoké úroky ze státního dluhu,“ říká pro ParlamentníListy.cz Markéta Šichtařová.

Únorové hospodaření státního rozpočtu je tradičně výrazně deficitní. Takto okomentoval ministr financí Zbyněk Stanjura skutečnost, že schodek činil v únoru 119,7 miliardy korun, proti loňsku tak byl vyšší o 74,4 miliardy. Co byste k tomu řekla vy, a nestaví tento výsledek plánovaný roční deficit 295 miliard zcela mimo realitu?

Zadlužení státu už v tuto chvíli vůbec není legrace. Nárůst zadlužení výrazně nabral rychlost, a to znamená, že tento trend bude hodně těžké, ne-li s tradičně populistickými vládami poslední doby nemožné, zastavit. Jenomže tohle zadlužení už v tuto chvíli české ekonomice a všem lidem značně ubližuje.

Všimli jste si kupříkladu, jak výrazně posiluje česká koruna? Jistě jste slyšeli o tom, že ekonomové tvrdí, že je mnohem silnější, než odpovídá kondici české ekonomiky... A víte, proč tomu tak je? Protože tu máme kombinaci dvou věcí: Minimální kurzové riziko kvůli připravenosti ČNB na intervence – a velmi vysoké úročení státních dluhopisů. A to vede k čemu? To vede k tomu, že zahraniční spekulanti ve velkém nakupují české státní dluhopisy a čerpají z nich vysoký výnos. Jinými slovy, stát z vás ždímá daně, aby z nich potom zaplatil zahraničním spekulantům vysoké úroky ze státního dluhu... To je jen jeden z mnoha příkladů, jak toto vysoké zadlužení ochuzuje českou ekonomiku, v podobném duchu a s mnoha dalšími ilustrativními příklady bychom mohli pokračovat ještě dlouho.

Zmíním ale ještě alespoň jeden příklad, jak vysoké zadlužení ubližuje a je naprosto kontraproduktivní. Schodek státního rozpočtu není vlastně ničím jiným než rozdílem mezi tím, co z vás stát vyždímá na daních, a tím, co utratí (za důchody, sociální dávky, platy státních zaměstnanců, ale třeba také za mraky nesmyslných dotací). Jinými slovy, jsou to vlastně peníze napumpované do oběhu nad rámec toho, co se skutečně v ekonomice vyprodukuje. Stát pustí skrze schodek do oběhu víc peněz, než z oběhu odčerpá. A to je přeci podstata inflace! A všichni snad už dneska chápou, že kvůli inflaci chudneme. Takže vlastně schodek rozpočtu je jedním ze zdrojů našeho chudnutí.

Chápete už, proč je rostoucí schodek tak ničivý? Má přímý dopad na každého jednotlivce. Čím větší schodek, tím rychlejší chudnutí země.

Nejhlubší únorový deficit od vzniku České republiky nenechal v klidu ani bývalého ministra financí. „Zda vybere stát tu zatačku? Stát snadno, tak těžké to zas není. Ti, kteří

dnes ten stát řídí, na to ale nemají ani odvahu, ani odbornou kompetenci. Bud' se vzpamatují, nebo k nim musíme najít alternativu,“ sdělil Miroslav Kalousek. Ale copak k nim lze najít alternativu, když většinu 108 poslanců jim nikdo ještě dva a půl roku nesebere? A vzpamatovat se mohou jedině tak, že naberou odvahu a odbornou kompetenci. Může se jim to podařit?

A kdyby byly volby teď – co by se změnilo? Jaká by byla varianta? Ukažte mi jedinou parlamentní stranu, která zvedá hlas proti zadlužování a myslí to vážně! A kolik voličů myslíte, že to myslí se zadlužováním státu vážně? Vždyť to by znamenalo sáhnout lidem na dávky a na dotace, a propustit státní úředníky. Už vidím ty stávky a demonstrace.

A že by současná vláda nabrala odbornou kompetentnost? Směšná představa. Kde asi by ji měla nabrat? A jakou by měla motivaci? Daleko výhodnější pro vládu je přeci sedět na velkém balíku peněz než na malém. Z většího balíku se odklání lépe než z malého, to ví úplně každý státní úředník. To je začarovaný kruh – nabíráte stále víc státních úředníků, z nichž všichni chtějí větší rozpočet, takže je větší motivace nabírat více státních úředníků, z nichž každý chce větší rozpočet... a tak dál. Jsme už na cestě, ze které není odbočky, dokud nenarazí do zdi.

Trochu optimismu nalil prezident Hospodářské komory Vladimír Dlouhý, když prohlásil, že ekonomice se letos nebude dařit až tak špatně, jak mnozí předpovídali.

Vycházel z nové prognózy Hospodářské komory, podle níž po letošní stagnaci dojde v roce 2024 k výraznému oživení české ekonomiky. V příštím roce hrubý domácí produkt vzroste o 2,8 %. Průměrná mzda po očištění od vlivu inflace sice i letos klesne, v roce 2024 už ale reálně vzroste o 3,7 %. Řadí se prognózy HK k těm úspěšnějším, a dá se tedy očekávat takto příznivý vývoj?

Já myslím, že je ta prognóza malinko nadhodnocená, ale ne moc. Podle mne se podceňuje ničivá síla inflace. Myslím, že inflace bude vyšší, než se dnes čeká, což také povede k rychlejšímu chudnutí spotřebitelů, a tedy k razantnějšímu snížení jejich útrat – což se zase zpětně projeví i ve výkonnosti průmyslu a dalších odvětví.

V úvodní odpovědi jste zmínila posilování české koruny. Toto úterý česká měna poprvé od července 2008 posílila pod 23,50 CZK/EUR. Jde pouze o kombinaci těch dvou faktorů, o nichž jste hovořila?

Jde o to, že Česká národní banka se rozhodla bojovat proti vysoké inflaci hlavně skrze kurz české koruny. Má k dispozici dva rychle účinné mechanismy: Zvyšovat úrokové sazby a posilovat kurz koruny. Ten první už využila na maximum. Sice slýcháváme, že by ČNB měla zvýšit úrokové sazby ještě víc, aby inflaci srazila, ale já s tím nesouhlasím – úrokové sazby už jsou tak vysoké, že jejich další zvýšení už by patrně mělo skoro nulový efekt. Pokud pro někoho je přijatelné a nutné vzít si úvěr za 7 %, je pro něj nejspíš zrovna tak přijatelné a nutné vzít si úvěr za 8 %. A sotva se najde někdo, kdo by při těchto číslech ještě v ceně úvěrů rozlišoval natolik, aby to změnilo jeho úvěrové chování. Rozhodně takových lidí a firem není tolik, aby to inflaci vytrhlo. Ale kurz koruny zlevňuje všechno dovážené zboží. A to inflaci naopak vytrhne.

Dobře tedy, vezměme jako fakt, že ČNB se rozhodla ovlivňovat inflaci v tuto chvíli už hlavně skrze kurz. Aby toho dosáhla, začala intervenovat na podporu české koruny. Finanční trh tak nějak vycítil, že hranice pro zahájení intervencí patrně leží někde kolem 24,50 CZK/EUR. Tedy kdyby koruna oslabila nad tuto úroveň, nejspíš by ČNB začala intervenovat. Není to sice oficiální, ale je to velmi dobře napozorováno. Přitom ČNB má k dispozici celkem dost velké devizové rezervy, které si natlakovala při zhruba čtyřletém intervenčním režimu před pár lety, aby intervenovat vydržela dost dlouho.

A co to znamená: Koruna má prakticky zamezeno oslabování. Bylo tedy zrušeno riziko oslabení nad určitou úroveň. Ale současně koruna může hypoteticky neomezeně posilovat. A do toho je úročena sedmi procenty. To zní z pohledu (nejen) zahraničního spekulanta jako jackpot. Máte prakticky jistých 7 % při skoro nulovém kurzovém riziku. Kde tohle dneska najdete? A záhada peněz plynoucích do koruny je vyřešena. Jistěže tohle připomíná spekulativní cenovou bublinu. Až na to, že u klasické cenové bubliny nevíte dne a hodiny, kdy praskne. Pokud praskne korunová bublina, koruna oslabí... maximálně na 24,50 CZK/EUR, kde ji centrální banka podrží.

A jak je to tedy s těmi předpověďmi ohledně oslabení koruny? Souhlasíme s nimi, jak už jsme ostatně psali v naší mimořádné analýze na toto téma. Jen nemusí přijít tak rychle, jak by se z komentářů ve veřejném prostoru mohlo zdát. Ale je tu jeden rizikový faktor, který by mohl oslabování koruny spustit. A ten faktor se jmenuje repatriace zisků.

Jakmile přijde období, kdy velké české firmy pod zahraničním kapitálem začnou stahovat dividendy svým matkám, projeví se to technicky vzato poptávkou po eurech a výprodejem korun. A to ve velkých řádech minimálně desítek miliard. Toto období přichází obvykle plus mínus kolem dubna. To by mohlo oslabení koruny spustit.

A ještě zmíním jeden faktor, který by mohl hypoteticky korunu oslabit: Totiž pokud se začne diskutovat odvolání guvernéra kvůli jeho chybějící bezpečnostní prověrce na nejvyšší stupeň.

Německo a Itálie, tedy první a třetí největší ekonomika EU, se postavily proti plánu Bruselu na zákaz prodeje aut se spalovacím motorem, který má platit od roku 2035. Důvodem mají být obavy z konkurence čínských elektroaut, která by mohla zaplavit jednotný trh EU. Kdo může mít ve střetu kapitalistického pohledu na věc a direktivního řízení z Bruselu nakonec navrch?

Trh si nakonec vždy najde cestičku, takže nakonec samozřejmě kapitalistický tržní pohled. To je nevyhnutelné, to je zákonitost. Jsem vážně ráda, že Němci už zatáhli za záchrannou brzdu, ale netroufám si odhadnout, zda tuhle jednu bitvu vyhrají, ačkoliv nepochybuji o tom, že to bude trh, kdo jednou vyhraje celou válku. Nevyhnutelné je to proto, že socialistický, kolektivistický pohled Bruselu přináší chudobu, a chudoba oslabuje, takže nakonec chudoba je vždy odsouzena ve válce k prohře. Ale než se tak stane, může mít ještě velmi dlouho navrch Brusel.

Vládní koalice uvažuje o tom, že by jak nový prezident, tak jeho předchůdci, kteří pobírají pravidelnou měsíční rentu, měli platit odvody na sociální a zdravotní pojištění.

Eliminace některých daňových výjimek má být součástí úsporného balíčku, který chce vláda letos prosadit a snížit tak strukturální schodek rozpočtu o 70 miliard korun. Je dobré zrušit i tuto daňovou výjimku se zanedbatelným přínosem pro státní pokladnu a alespoň trochu ubrat i dvěma posledním prezidentům, kteří vládě Petra Fialy rozhodně nakloněni nejsou?

Připadá mi to spíš jak osobní msta. Je to populismus par excellence. V zásadě mi to nevadí, proč by bývalí prezidenti nemohli platit zdravotní a sociální, koneckonců stejně jsou v důchodovém věku, takže to je spíš takové řečnické cvičení. Ale co mi na tom vadí, je to odvádění pozornosti: Neláska veřejnosti k prezidentům je dobrý hromosvod, kam obrátit pozornost třeba od důchodů a od toho, jak vysoké máme schodky státních rozpočtů. A povšimněte si ještě druhé věci: Zase to jediné myšlení, kterého je stát schopen, je, jak dostat do rozpočtu víc peněz. Přitom já neustáté vysvětluju, že v tom vůbec problém není, naopak. Problém je v tom, jak z rozpočtu vydávat méně peněz.

| PL

■ ■ ■ ■ ■ (4 votes, average: 5,00 out of 5)

>> Podpora

Svobodný svět nabízí všechny články zdarma. Náš provoz se však neobejde bez nezbytné finanční podpory na provoz. Pokud se Vám Svobodný svět líbí, budeme vděčni za Vaši pravidelnou pomoc. Děkujeme!

Číslo účtu: 4221012329 / 0800

>> Pravidla diskuze

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím pravidla diskuze.

>> Jak poslat článek?

Chcete-li také přispět svým článkem, zašlete jej na e-mail: redakce (zavináč) svobodny-svet.cz. Pravidla jsou uvedena [zde](#).

